

הכח העצום של כל יחיד!!!

ישראל, רוב יושביה עליה, ונוהגים בה כל דיני תרומות ומעשרות מהתורה.

[עיי' בתוס' בגיטין לו: ד"ה בזמן, ובחזו"א הל' שביעית פדק כא סק"ה]

נמצא שהעולה החדש שינה את כל סדרי ההלכה בארץ ישראל ובעולם כולו, שבזכותו פירות ארץ ישראל בכל מקום חייבים בתרומות ומעשרות מהתורה אף בזמן הגלות.

ב. בשנת היובל, אם ידוע לנו בדיוק כמה עבדים יש, וח"ו אף אחד מאדוניהם אינו מוכן לשלח את עבדו, לפי הדעות ששילוח עבדים מעכב - אין יובל באותה שנה, ר"ל.

ואילו ימצא אדון אחד ששילח את עבדו - חל בזכותו דין יובל על כל עם ישראל כולו!

גופא הרי שהיו ישראל מחצה טהורין ומחצה טמאין, הללו עושין לעצמן, והללו עושין לעצמן, היו טמאין עודפין על הטהורין אפי' אחד, יעשו בטומאה, לפי שאין קרבן ציבור חלוק, ר"א בן מתיא אומר אין היחיד מכריע את הציבור לטומאה, שנאמר 'לא תוכל לזבוח את הפסח באחד שעריך'. [ע"ט:]

בעלי המוסר למדו מכאן מה גדול כוחו של היחיד - לקבוע את הדין, ולהשפיע על כל כלל ישראל כולו!

הגאון רבי יצחק זילברשטין שליט"א אומר שגם לר"א בן מתיא שבמקרה שלגבי קרבן פסח, אין היחיד מכריע את הציבור לטומאה, עדיין יש מקרים שבהם הוא קובע.

א. במצות הפרשת תרומות ומעשרות - אם היו בארץ ישראל בדיוק מחצית מעם ישראל, מאותה עשה שעלה יהודי נוסף לארץ

האם הגר"י איבשיץ טעה?

פרוסה על כל החיים, ואפילו על גאון וקדוש כהגר"י איבשיץ...]

ובכדי ליישב את התמיהה, תירץ שאילולי היה הגיד מצוי גם בבהמות נקבות, היה מקום לפטור נשים מאיסור גיד הנשה, שכתוב בפסוק 'על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה', בני ישראל ולא בנות ישראל.

הטעם שאנו לא ממעטים אותן הוא מפני שבלאוין צריך סברא מיוחדת לחלק ולפטור אותם, ואילו לא היה בבהמות נקבות, זו היתה הסברא לפטור אותן.

ואם אנו אוסרים גם על נשים - ודאי שיש גיד כזה גם בבהמות נקבות, ודברי חכמים חיים וקיימים.

אולם במשך השנים קמו מערערים להפריך את השאלה, והוכיחו שהיתה טעות דפוס בספר כרתי ופלתי.

יש שכתבו שהיה צריך לכתוב **סה"ג - סדר הלכות גדולות** שם מופיע דין זה, ויש שטענו שהגר"י איבשיץ עצמו הגיה בכרך שברשותו וכתב **סה"ג - סדר הלכות נקור**, וגם שם מופיע במפורש האיסור בבהמות נקבות.

כמוצא שלל רב

רב אשי אמר לא נצרכא אלא לשמנו דגיד הנשה, דתניא שמנו מותר, וישראל קדושים הם ונוהגין בו איסור. [פג:]

בזמנו של **הגאון רבי יהונתן איבשיץ זצוק"ל** הרעיש מנקר אחד את עולם התורה בטענה שגילה את היגיד הנשה האמיתי, והוא לא הגיד שהיה מקובל לאסור עד אותו היום.

כשהגיע לפראג, נכנס עם הטענה המחודשת שלו אל הגר"י איבשיץ שבדק את הנושא באופן יסודי ביותר.

לבסוף הצליח לשלול את ההמצאה הזו - לאחר שהתברר שגיד המדובר קיים בבהמות רק בזכרים ולא בנקבות, ונרגעו הרוחות.

ובספרו כרתי ופלתי [יו"ד ס"ה סקט"ז] מספר את המעשה, וכתב שהראה למנקר ההוא את דברי הסמ"ג - שמצוה גיד הנשה נוהגת בזכרים ובנקבות.

החת"ם סופר התפלא מאוד איך יצא שגגה מידי השליט - שהרי בפשטות כוונת הסמ"ג שהאיסור נוהג גם בנקבות ישראליות, כפי רגילות לשונו בכל המצוות?

[עד כדי כך, שבספר 'תולדות אדם' כתב שהשגיאה מצודתה

מי מינה את יעקב לשחוט עבד יצחק?

מרן הגרא"ל שטינמן זצוק"ל הוסיף להקשות הרי קרבן פסח בא דוקא מן הכבשים או מן העיזים ואיך עישו הלך לצוד לו צבי - הרי צבי אינו כשר קרבן פסח?

ויישב שבאמת יצחק היה פטור, כיוון שסומא פטור מעליה לרגל וגם מקרבן פסח, וצריך לומר שביקש רק 'זכר' לקרבן פסח, ועדיין צ"ב.

עזרת אליעזר

והתניא 'במכסת' מלמד שאין הפסח נשחט אלא למנויו, יכול שחטו שלא למנויו - יהא כעובר על המצוה וכשר? ת"ל 'איש לפי אכלו תכוסו' הכתוב שנה עליו לעכב.

הנה יצחק בירך את יעקב בליל פסח, ואכל קרבן פסח כמו שכתב רש"י [בראשית כז' ט']:

וצריך להבין - הרי לכאורה יצחק מינה את עשו לשליח לשחיטת הקרבן, שהרי קרבן פסח טעון מינוי, ואיך בא יעקב ונתן לו לאכול מקרבן פסח, בלי מינוי שליחות?

תירץ **מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א** שאפשר לומר דיצחק לא עשה את עשו שליח לשחוט לו, אלא רק שלח להביא לו קרבן לשחוט.

ועשו הבין שרצונו לשחוט ושחט עבורו מדין 'זכין לאדם', ומכח 'זכיה' גם יעקב יכול לשחוט.

לתגובות הערות והארות וכן לקבלת הגיליון במייל
ניתן לפנות לכתובת: peninim88@gmail.com
הפנינים מלוקטים ונערכים בשיתוף עריכה וקיצור נדרשים